

SL(6)537 – Rheoliadau Trwyddedau Triniaeth Arbennig (Cymru) 2024

Cefndir a diben

Mae Rhan 4 o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017 ("y Ddeddf") yn darparu bod rhaid i unigolion penodol sy'n rhoi triniaethau arbennig (fel y'u rhestrir yn adran 57 o'r Ddeddf) yng Nghymru gael eu trwyddedu gan awdurdod lleol. Mae'r triniaethau arbennig hynny fel a ganlyn:

- aciwbigo,
- tyllu'r corff,
- electrolysis,
- tatŵio.

Mae Rhan 2 o'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth ynghylch ceisiadau am drwyddedau triniaeth arbennig gan gynnwys y meini prawf y mae rhaid eu bodloni er mwyn i gais am drwydded triniaeth arbennig gael ei ganiatáu. Mae Rhan 2 hefyd yn gwneud darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys ffurflen gais, a nodir yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau.

Mae Rhan 3 o'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth ynghylch ffurf a chynnwys trwydded triniaeth arbennig (fel y'i nodir yn Atodlen 2 i'r Rheoliadau hyn).

Mae Rhan 4 o'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth ynghylch yr amodau trwyddedu mandadol sy'n gymwys i drwydded triniaeth arbennig (fel y'u nodir yn Atodlenni 3 i 7 i'r Rheoliadau).

Mae Rhan 5 o'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth ynghylch ffioedd mewn perthynas â thrwyddedau triniaeth arbennig.

Gweithdrefn

Cadarnhaol.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gosod drafft o'r Rheoliadau gerbron y Senedd. Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud y Rheoliadau oni bai bod y Senedd yn cymeradwyo'r Rheoliadau drafft.

Materion technegol: craffu

Nodwyd y 9 pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod y gwaith drafftio yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol

Mae'n ymddangos bod geiriau ar goll o reoliad 4(1):

Mae'r meini prawf trwyddedu y mae rhaid i unigolyn ("ceisydd") am drwydded triniaeth arbennig eu bodloni er mwyn caniatáu'r cais wedi eu nodi ym mharagraffau (2) i (4).

Mae adran 62(1) o'r Ddeddf yn nodi "Rhaid i reoliadau nodi meini prawf y mae rhaid eu bodloni **ar gais** gan unigolyn ("ceisydd") am drwydded triniaeth arbennig..." (pwyslais wedi'i ychwanegu).

2. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod y gwaith drafftio yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol

Rydym yn cwestiynu a ddylai'r cyfeiriad yn rheoliad 9(2) fod at adran 76(3) o'r Ddeddf, yn hytrach nag adran 76(4) o'r Ddeddf. Mae Adran 76(3) yn cyfeirio at yr awdurdod lleol yn dyfarnu swm y ffi cydymffurfio a godir, gan roi sylw i'r costau y mae'r awdurdod yn mynd iddynt neu y disgwylir i'r awdurdod fynd iddynt.

3. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau, sy'n nodi ffurf y cais am drwydded triniaeth arbennig, mae cwestiwn 1.2 yn gofyn pryd y mae'r ceisydd am i'r drwydded triniaeth arbennig ddechrau, gyda 'cyn gynted â phosibl' yn opsiwn. Mae rheoliad 3(3) yn nodi, yn achos trwydded dros dro, fod rhaid gwneud cais o leiaf 28 o ddiwrnodau gwaith cyn y dyddiad dechrau arfaethedig ar gyfer y drwydded dros dro, y gallai fod wedi bod yn ddefnyddiol cynnwys yr wybodaeth hon ar y ffurflen gais neu mewn nodyn cyfarwyddyd.

4. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau, mae Nodyn Cyfarwyddyd 1 yn nodi:

(b) os yw'r ceisydd yn credu bod y driniaeth arbennig yn debygol o gael ei chyflawni gan y ceisydd yn ardaloedd awdurdodau lleol gwahanol, mae cais i'w wneud i un o'r awdurdodau lleol hynny.

Nid yw'n glir a yw'n ofynnol i'r ceisydd nodi enwau'r holl awdurdodau y mae'n disgwyl rhoi'r driniaeth arbennig yn eu hardaloedd ar y ffurflen gais.

5. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau, mae Nodyn Cyfarwyddyd 5 yn cynghori ceiswyr i droi at y canllawiau anstatudol os nad ydynt yn siŵr ar ba "sail" y maent yn rhoi triniaethau arbennig. Gofynnwn i Lywodraeth Cymru gadarnhau at ba ganllawiau y mae'n cyfeirio. Byddai'n fwy o gymorth i geiswyr pe bai'r canllawiau'n cael eu henwi.

6. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Mae'n ofynnol i geiswyr ddatgelu euogfarnau heb eu disbyddu am "droseddau perthnasol" mewn cais am drwydded triniaeth arbennig. Yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau, mae Nodyn Cyfarwyddyd 8 "*Euogfarnau am droseddau perthnasol*" yn datgan bod yr hyn a ystyrir yn drosedd berthnasol wedi'i nodi yn adran 66 o'r Ddeddf. O ystyried pwysigrwydd y wybodaeth hon, pam nad yw'r troseddau perthnasol wedi'u nodi yn y nodiadau cyfarwyddyd? Byddai nodi'r troseddau perthnasol yn y nodiadau cyfarwyddyd yn fwy o gymorth i geisydd sydd wrthi'n llenwi'r ffurflen gais.

7. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Mae paragraff 2(4) o Atodlen 3 i'r Rheoliadau yn nodi -

Mewn achos pan fo'r drwydded triniaeth arbennig wedi mynd ar goll, wedi cael ei dwyn neu wedi cael ei difrodi, rhaid i ddeiliad y drwydded wneud cais, o fewn cyfnod rhesymol, i gael un newydd yn ei lle oddi wrth yr awdurdod lleol sy'n dyroddi.

Beth fyddai'n cael ei ystyried yn gyfnod rhesymol? Byddai pennu cyfnod penodol o amser ar gyfer cael un newydd yn ei le, neu roi arweiniad ar yr hyn a ystyrir yn gyfnod rhesymol, yn rhoi mwy o eglurder i ddeiliad y drwydded.

8. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Mae paragraff 4(2) o Atodlen 3 i'r Rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol i ddeiliad y drwydded gadw a chynnal cofrestr o ddigwyddiadau sy'n gysylltiedig â rhoi triniaethau arbennig gan ddeiliad y drwydded. Yn unol â pharagraff 4(3), rhaid i ddeiliad y drwydded hefyd gofnodi digwyddiadau o'r fath. A yw Llywodraeth Cymru yn ystyried bod drafftio'r amod mandadol hwn yn ddigon clir, ac a fyddai deiliad y drwydded yn gallu nodi beth fyddai'n gyfystyr â 'digwyddiad' ac yn gwybod sut i gofrestru digwyddiad o'r fath?

9. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Mae Atodlenni 3 i 7 i'r Rheoliadau yn nodi'r amodau trwyddedu mandadol sydd i fod yn gymwys i drwyddedau triniaeth arbennig at ddibenion adran 63 o'r Ddeddf. Rhaid i'r amodau trwyddedu mandadol hyn fod "*ar gael yn rhwydd ar gais*" gan gleient.

Nodwn fod diffiniadau wedi'u cynnwys yn yr Atodlenni, ond nid yw llawer o'r diffiniadau hyn yn cynorthwyo'r darllenydd i ddeall yr amodau trwyddedu mandadol, gan eu bod yn cyfeirio at adrannau o'r Ddeddf yn unig. Mae cynnwys y diffiniadau ar ddiwedd yr Atodlenni hefyd yn rhwystro eu hygyrchedd.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y pedwar pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

10. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Mae Rheoliad 4(2) yn nodi'r meini prawf trwyddedu y mae rhaid eu bodloni gan geisydd ar gyfer trwydded triniaeth arbennig er mwyn i'r cais gael ei ganiatáu. Mae'r meini prawf yn cynnwys darparu tystiolaeth o wiriad cofnod troseddol.

Mae'r ffurflen gais ar gyfer trwydded triniaeth arbennig, fel y nodir yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau, yn gofyn yn 2.12 a yw'r ceisydd yn gymwys i gael tystysgrif datgeliad sylfaenol a ddyroddwyd gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd, tystysgrif cofnod troseddol dramor, neu'r ddau. Mae hefyd yn ofynnol i'r ceisydd dicio blwch yn cadarnhau hynny: *"Mae tystiolaeth o dystysgrif datgeliad sylfaenol/tystysgrif cofnod troseddol dramor wedi ei hamgáu"*.

Mae Nodyn Cyfarwyddyd 8 ar y ffurflen gais yn nodi y bydd tystysgrif datgeliad sylfaenol yn dangos euogfarnau heb eu disbyddu a rhybuddiadau amodol ceisydd.

Teitl Rhan 4 y ffurflen gais yw *"Euogfarnau am droseddau perthnasol"* pan fo'n ofynnol i geisydd ddatgan a oes ganddo euogfarn heb ei disbyddu am drosedd berthnasol a darparu gwybodaeth am unrhyw droseddau perthnasol. Diffinnir trosedd berthnasol yn adran 66(8) o'r Ddeddf fel:

- (a) trosedd o dan y Rhan hon neu o dan Ran 5 (rhoi twll mewn rhan bersonol o'r corff);
- (b) trosedd (pa un ai o dan gyfraith Cymru a Lloegr neu rywle arall) sydd)—
 - (i) yn ymwneud â thrais,
 - (ii) o natur rywiol, neu sy'n ymwneud â deunydd neu ddelweddau rhywiol,
 - (iii) yn golygu tatŵio plentyn o dan 18 oed,
 - (iv) yn ymwneud ag iechyd a diogelwch yn y gwaith, neu
 - (v) yn golygu methiant i gydymffurfio â gofyniad mewn cynllun ar gyfer trwyddedu neu fel arall ganiatáu neu reoleiddio cyflawni gweithgaredd sy'n driniaeth arbennig at ddibenion y Ddeddf hon.

O dan adran 66 o'r Ddeddf, pan fo ceisydd wedi ei euogfarnu o drosedd berthnasol, rhaid i awdurdod lleol benderfynu a oes amheuaeth wedi ei chodi ynghylch addasrwydd y ceisydd i roi triniaeth y mae'r cais yn ymwneud â hi i'r graddau y byddai'n amhriodol dyroddi'r drwydded mewn cysylltiad â rhoi'r driniaeth honno.

Gofynnwn i Lywodraeth Cymru esbonio pam mae'n ystyried ei gwneud yn ofynnol i geiswyr am drwydded triniaeth arbennig gyflwyno gwiriad cofnod troseddol (a fyddai'n dangos

euogfarnau heb eu disbyddu a rhybuddiadau amodol ceisydd, gan gynnwys y rheini nad ydynt yn droseddau perthnasol) ac a yw'n ddull cymesur o gadarnhau a oes gan geisydd euogfarnau heb eu disbyddu am droseddau perthnasol. A ystyriwyd unrhyw ddulliau amgen o gadarnhau a oes gan geisydd euogfarnau heb eu disbyddu am droseddau perthnasol?

11. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Gosodwyd y Rheoliadau i ddechrau ar 17 Medi ac fe'u hystyriwyd gan y Pwyllgor hwn ar 30 Medi. Cafodd y Rheoliadau cychwynnol eu tynnu'n ôl a'u disodli wedi hynny gan y Rheoliadau hyn, a osodwyd ar 15 Hydref.

Roedd angen ymateb gan Lywodraeth Cymru i 18 o'r pwyntiau adrodd a godwyd yn yr adroddiad ar y Rheoliadau cychwynnol, fodd bynnag nid oes ymateb wedi dod i law ar ddyddiad yr adroddiad hwn. Mae'n bosibl y byddai'r adroddiad cychwynnol hwnnw wedi mynd i'r afael â nifer o bwyntiau a godwyd yn yr adroddiad hwn. Byddai hefyd wedi bod yn ddefnyddiol cael cadarnhad o'r newidiadau a wnaed i'r Rheoliadau. Pam na chafwyd ymateb gan Lywodraeth Cymru?

At hynny, ysgrifennodd y Pwyllgor hwn at y Cwnsler Cyffredinol ar y pryd mewn [llythyr dyddiedig 15 Mawrth 2024](#) sy'n nodi:

Byddwch yn gwybod bod pob memoranda esboniadol sy'n cyd-fynd ag is-ddeddfwriaeth a osodir gerbron y Senedd yn cynnwys adran – adran 2 – a ddefnyddir i dynnu sylw at faterion a allai fod o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Pe bai offeryn yn cael ei osod gerbron y Senedd sy'n cywiro offeryn y craffwyd arno'n flaenorol, byddai'n ddefnyddiol inni pe bai modd nodi'r wybodaeth berthnasol yn adran 2, gan gynnwys rhif cyfeirnod yr offeryn a throednodyn i'n hadroddiad.

Gofynnwn i Lywodraeth Cymru esbonio pam nad yw'r Memorandwm Esboniadol yn cynnwys y wybodaeth hon.

12. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Cafodd Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017 y Cydsyniad Brenhinol ar 3 Gorffennaf 2017. Disgwylir i'r Rheoliadau hyn, os cânt eu cymeradwyo gan y Senedd, ddod i rym ar 29 Tachwedd 2024. Mae hyn yn golygu y bydd cyfnod o fwy na 7 mlynedd wedi mynd heibio erbyn i'r rheolau newydd ar driniaethau arbennig gael eu gweithredu.

Codwyd hyn hefyd ym mhwynt 8 o [adroddiad ar Reoliadau Mangreoedd a Cherbydau a Gymeradwywyd o ran Triniaethau Arbennig \(Cymru\) 2024](#) y Pwyllgor hwn. Rydym yn nodi'r canlynol o [ymateb Llywodraeth Cymru](#) i'r adroddiad hwnnw:

Dechreuodd y gwaith o weithredu Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017 yn syth ar ôl pasio'r Ddeddf ym mis Gorffennaf 2017. Daeth Rhan 5 (rhoi twll mewn rhan bersonol o'r corff) o Ddeddf 2017 i rym ym mis Chwefror 2018, gan ei gwneud yn drosedd rhoi, neu

wneud trefniadau i roi, twll mewn rhan bersonol o gorff plentyn neu berson ifanc sydd o dan 18 oed yng Nghymru, os yw'r tyllu hwnnw'n ymwneud â gemwaith neu'n defnyddio gemwaith. Roedd Deddf 2017 yn caniatáu estyn cwmpas y drosedd, drwy reoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru, er mwyn cynnwys rhoi twll mewn rhan bersonol o'r corff gan ddefnyddio 'gwrthrychau' neu gan ymwneud â hwy. Gyda hyn yn flaenoriaeth, cynhaliodd y Llywodraeth ymgynghoriad ar ei chynigion i estyn cwmpas yr amddiffyniadau, aeth ati i lunio canllawiau ar gyfer ymarferwyr a rheoleiddwyr yn ogystal ag ar gyfer pobl ifanc, a chynhaliodd ymgyrch gyhoeddusrwydd i roi gwybod i ymarferwyr, cleientiaid a rheoleiddwyr am y gwaharddiadau newydd. Yn dilyn hynny, cafodd Rheoliadau eu gwneud ym mis Gorffennaf 2019.

"Yn ystod hydref 2019, dechreuodd y gwaith paratoi i lunio cynigion ar gyfer y cynllun trwyddedu mandadol a nodir yn Rhan 4 o Ddeddf 2017 ac Atodlen 3 iddi. Oherwydd yr ymateb i bandemig Covid, fodd bynnag, cafodd y gwaith ar y cynigion ei oedi, gan ailddechrau yn ystod haf 2022. Ers hynny, cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus ar egwyddorion y cynllun trwyddedu arfaethedig gan arwain at nifer sylweddol o ymatebion dadlennol gan ystod o unigolion, busnesau a chyrff yn cynrychioli'r holl driniaethau arbennig. Bu'r rhain yn sail i'r gwaith o ddrafftio pum set gymhleth a rhyng-gysylltiedig o Reoliadau, a chynhaliwyd ymgynghoriad ar y rhain yn gynharach eleni.

Wrth fynd ati rydym wedi sicrhau ein bod yn ymgysylltu'n gadarn ac yn effeithiol â rhanddeiliaid, gan gynnwys swyddogion awdurdodau lleol, ymarferwyr, busnesau a rhanddeiliaid o'r diwydiant, ynglŷn â gofynion y cynllun. Mae hyn wedi cymryd amser, ond mae wedi sicrhau y deallir y fframwaith rheoleiddiol ac y gellir ei roi ar waith yn effeithiol, gan amddiffyn a diogelu yn ôl bwriad Deddf 2017."

13. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Rydym yn nodi'r dyfyniadau canlynol o'r Memorandwm Esboniadol ynghylch yr ymgynghoriad a gynhaliwyd mewn perthynas â'r Rheoliadau:

5.2. Ymgynghorodd Llywodraeth Cymru ar egwyddorion y cynllun trwyddedu triniaeth arbennig (y cyfeirir ato yma fel yr 'ymgynghoriad cyntaf') er mwyn llywio Rheoliadau drafft a fyddai'n galluogi cychwyn darpariaethau Rhan 4 o'r Ddeddf ac Atodlen 3 iddi. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad 12 wythnos hwnnw rhwng 25 Ionawr a 19 Ebrill 2023 ac roedd y fersiwn ddrafft o'r RIA yn rhan o'r deunyddiau ymgynghori ynghyd ag Asesiad Effaith Integredig. [...]

5.9. Cynhaliwyd ymgynghoriad pellach (y cyfeirir ato wedi hyn fel yr 'ail ymgynghoriad') am wyth wythnos rhwng 12 Chwefror ac 8 Ebrill 2024 ac yn dilyn yr ymgynghoriad cyntaf y cyfeirir ato uchod[...]

5.10. *Gan fod ymgynghoriad wedi bod eisoes ar y cynigion polisi ar gyfer y cynllun trwyddedu mandadol, bernid mai ymgynghoriad technegol oedd yr ail ymgynghoriad hwn a hynny yn benodol ar eiriad y Rheoliadau drafft a'r Canllawiau Statudol drafft, er bod y Rheoliadau drafft yn rhoi manylion pellach am y cynllun newydd, gan gynnwys y pynciau hynny lle'r oedd y ddyletswydd statudol i ymgynghori o dan adran 64 o'r Ddeddf yn gymwys. I'r perwyl hwn, rhoddodd y Gweinidog [sic] lechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ei chydysniad i'r ymgynghoriad redeg am wyth wythnos yn lle'r cyfnod safonol o 12 wythnos.*

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae angen ymateb Llywodraeth Cymru i bwyntiau adrodd 1 i 11.

Cynghorwyr Cyfreithiol

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

24 Hydref 2024

Senedd Cymru

Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

—

Welsh Parliament

Legislation, Justice and Constitution Committee